

KOSOVA MÜTEAHHİTLİK VE TEKNİK MÜŞAVİRLİK SEKTÖRÜ RAPORU

1-2012 Yılında Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin Bilgiler: Kosova ekonomisinde inşaat sektörü en canlı sektörlerden biridir. Bu sektör son yıllarda Kosova ekonomisinin büyümesine önemli katkılar yapmaktadır. 2011 ve daha önceki yıllarda başlayan projelerle birlikte toplam altyapı ve inşaat projelerinin 2012 yılında Kosova bütçesi içerisinde harcama tutarı 492,2 milyon Euro'dur. Bu altyapı ve sabit sermaye harcamaları, Kosova'da inşaatı daha önce başlamış ve devam eden projelerle yeni projelerin inşaatında kullanılmıştır. Bu projelerin başlıcaları: otoyol, köprü, hizmet binası, karayolu, spor tesisleri, yol bakımı, belediyelerin çeşitli altyapı projeleri, hastane yatırımları, klinik merkezi yatırımları, okul inşaatı, eğitim merkezleri ve çeşitli Bakanlık ve Belediyelere ait diğer altyapı projeleri. Devam eden otoyol projesinin 2012 yılında 65 km'lik kısmı tamamlanmış ve giriş çıkışlarla beraber toplam 100 km uzunluğundaki bu projenin 2013 yılında tamamlanması beklenmekte ve yabancı kaynakla finanse edilmektedir. Ayrıca Priştina'yı Makedonya'ya bağlayan otoyol projesinin teknik Müşavirlik hizmetine ilişkin ihale sonuçlanmıştır. Söz konusu otoyolun inşaatına ilişkin ihale ise 2013 yılı içerisinde sonuçlandırılacaktır. Kosova'da geçmişte başlayan çok sayıda yeni konut inşaatı 2012 yılında da devam etmiştir. Toplam konut inşaatının 60.000 civarında olacağı ifade edilmektedir.

2- 2013 Yılında Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Sektörüne İlişkin Beklentiler: 2012 yılında inşaatı devam eden altyapı projelerinin bir kısmı 2013 yılında da devam etmesi beklenmektedir. New Motorway R6, Pristina – Han i Elezit -60 km (Border with Macedonia): yetkililer bu projenin 2013 yılı içinde ihaleye çıkarılacağını ifade etmektedirler. 2013 yılı içerisinde Kosova e Re termik santral projesinin ihale sürecinin tamamlanması beklenmektedir. Kosova Telekomunun % 75'inin satışına ilişkin ihalesi sonuçlandırılacaktır. 2013 yılında Kosova'da çeşitli Bakanlıklara, belediyelere ve diğer kamu kuruluşlarına ait altyapı projeleri ile binaların ve tesisler için öngörülen harcama tutarı 494,9 milyon Euro ile çok sayıda projenin inşaatının finansmanı gerçekleştirilecektir.

3- Kosova'nın 3. Ülkelerde Üstlendiği Başlıca Projeler: Kosova'dan Rima Engineering firması ile Türkiye'den BTE Enerji firması birlikte Kuzey Irak'da elektrik dağıtım hattı projesi ihalesi almışlardır. Projenin toplam tutarı 15 milyon Dolar'dır.

4- Kosova'nın Varsa Türk Müteahhitleri ile Ortak Üstlendiği Projeler: 1) Kosova'dan Arberia firması ile Türkiye'den İpek İnşaatın birlikte yürüttüğü Mitroviça şehrinde alışveriş projesi. Projenin toplam maliyeti 8,5 milyon Euro'dur. 2) Kosova'dan Arberia firması ile Türkiye'den İpek İnşaatın birlikte yürüttüğü Ferizay şehrinde hemşirelik okulu inşaatı. Projenin toplam maliyeti 1,8 milyon Euro'dur.

5- Kosova'da Kısa ve Orta Vadede Uluslararası İhaleye Çıkacak Önemli Projeler: 1) Zhur Hidroelektrik Santral Projesi: projenin kapasitesi 300 MW, tahmini proje bedeli 287 milyon Avro. İhale şekli: Yap-İşlet-Devret modeli ile 40 yıl süreyle özel sektöre verilecektir. İhalede kısa listeye kalan firmalar: -KI-Kelag International GmbH-Avusturya; -Palet İnşaat ve Union D Energy System Development Corporation Konsorsiyumu-Türkiye-İngiltere; -Limak Group-Türkiye. Kısa listeye kalan bu firmalar 2010 yılının Eylül ayında ilan edilmiş ve ihale süreci devam etmektedir.

2)Kosova e Re Termik Santral Projesi: projenin kapsamında 600 MW kapasiteli bir santral inşaatı, yeni bir maden sahasının açılması ve mevcut termik santral B'nin rehabilitasyonu

planlanmaktadır. Projenin tahmini yatırım tutarı 1 milyar Avro. İhale şekli: Yap-İşlet-Devret modeli ile 40 yıl süreyle özel sektöre verilecektir. 05/03/2010 tarihinde ihalede kısa listeye kaldığı açıklanan firmalar: -Adani Power/PT Adani Global Konsorsiyumu-**Hindistan-Endonezya**; -AES Electric Ltd/Demir Export A.Ş Konsorsiyumu-**ABD-Türkiye**; - Park Holding-**Türkiye**; -PPC/Contour Global LLP Konsorsiyumu-**Yunanistan-İngiltere-ABD**. Bu projeye ilişkin ihale süreci devam etmekte olup, ihaleyi kazanan firmanın 2013 yılı içerisinde açıklanması beklenmektedir.

3) New Motorway R6, Pristina – Han i Elezit -60 km (Border with Macedonia).: yetkililer bu projenin 2013 yılı içinde ihaleye çıkarılacağını ifade edilmektedir.

4) Upgrading of National Road M2, Pristina – Mitrovica- 40 km;

5) Upgrading of National Road M9, Pristina – Peja – Montenegro Border -70 km.

6- Sektördeki İş Fırsatları:

Her yıl bütçenin yaklaşık %40'ı ülkedeki çeşitli inşaat projelerine ayrılmaktadır. Bu projeler içerisinde yol, köprü, hastane, okul, alışveriş merkezi, hizmet binaları bulunmaktadır. Müteahhitlik firmalarımız için sayılan projelerin ihaleleri başlıca iş fırsatları olarak değerlendirilmektedir. Sektörde iş fırsatları raporun diğer bölümlerinde detaylı bir şekilde açıklanmıştır.

7- Pazara Girişte Kullanılabilecek Enstrümanlar:

Pazara girişte temsilcilik veya bayilik sistemi, dış kredi temini ve yabancı ortak enstrüman olarak kullanılabilir.

8- Müteahhitlik Sektöründe Yabancı Firma Faaliyetlerine Yönelik Kısıtlamalar, Riskler ve/veya Avantajlar:

Avrupa Birliği üyesi ülkelerin ve ABD'nin diğer alanlarda olduğu gibi ekonomik ve ticari alanda da ciddi bir rekabeti ile karşı karşıyayız. İhalelerde başarılı olmak için rekabetten ziyade işbirliği yapmak daha akılcı gözükmektedir. Kosova ile tarihi ve kültürel yakınlığımız önemli bir avantajdır. Müteahhitlik sektöründe yabancı firmalara yönelik önemli bir kısıtlama mevcut değildir. Kosova'nın statüsünden dolayı siyasi risk hala devam etmektedir.

9- Projelerin Finansmanının Genel Olarak Ne Şekilde Sağlandığı:

Projelerin finansmanı genel olarak ülkenin bütçesinden sağlanmaktadır. Uluslararası Finans kuruluşlarından ve yabancı ülkelerden alınan krediler ve hibeler mevzuat gereği bütçe içine alınmakta ve daha sonra projelere tahsis edilmektedir.

Ancak, AB'nin, USAID'in ve benzeri kuruluşların doğrudan finanse ettiği ve ihaleye çıkardığı projeler de mevcuttur.

10- Yatırımlarda Kamu-Özel Sektör İşbirliği ve Yap-İşlet-Devret Modelinin Rolü:

Ülkede yatırımlarda kamu-özel sektör ortaklığı ve ayrıcalıklar kanunla düzenlenmiştir. Bu kanuna göre, enerji, sağlık, eğitim, ulaştırma, atık madde ve üretim faaliyetleri de dahil tüm ekonomik ve sosyal sektörlerde yatırımcıya kamunun sahip olduğu altyapıdan ve kamu hizmetlerinden yararlanma hakları

sağlanır. Kanun çerçevesinde sağlanan kamu-özel sektör ortaklığı ve ayrıcalıkların maksimum süresi 40 yıldır. Anlaşma ile belirlenen bu süre en fazla ¼ oranında uzatılabilir.

Yap-işlet-devret modeli yasal altyapısı olan ve uygulanan bir modeldir. Priştine Uluslararası Hava Limanı bu modele göre inşa edilmektedir. Limak Priştine Hava Limanını inşa edip, 20 yıl süreyle işletecek ve daha sonra devredecektir. Enerji projeleri de aynı modelle ihaleye çıkarılacaktır.

11- Makine, Ekipman ve Kalifiye İşgücü Sıkıntısına İlişkin Bilgiler:

Ülkede mevcut makine, ekipman parkı yetersiz veya eski durumdadır. Bu nedenle makine, ekipman ihtiyacının bir kısmı ülke dışından karşılanmaktadır. Kalifiye işçi ve tecrübeli teknik eleman temininde sorunlar yaşanmaktadır.

12- Müteahhitlik Sektöründe Diğer Ülke veya Ülkelerin Ağırlığı:

Müteahhitlik sektöründe Türkiye'nin yanısıra Amerikan, Fransız ve diğer AB ülkeleri firmaları bulunmaktadır.

13- Hangi Ülkelerle Yapılacak İşbirliği Pazara Girişte Firmalarımıza Avantaj Sağlayabilir:

Pazara girişte Amerika Birleşik Devletleri ve Batı Avrupa ülkeleri ile yapılacak işbirliği firmalarımıza avantaj sağlayabilir.

14- Müteahhitlik Sektörünün Ülke Ekonomisindeki Yeri:

Yaklaşık 1.5 milyar Euro olan toplam bütçenin %40,8'ini yatırım harcamaları oluşturmaktadır. Yatırım harcamalarının tamamına yakını ise projelerin inşaat harcamalarından meydana gelmekte ve her yıl binlerce konut, yol, köprü, hizmet binası, hastane, alışveriş merkezi ve benzeri diğer projeler inşa edilmektedir. Ülke ekonomisi içinde inşaat sektörü en büyük ve en önemli yere sahiptir. Ayrıca devam eden oto yol projesi inşaatı değeri 1 milyar Dolar'dır. Bu yıl içerisinde ihale süreci tamamlanacak olan New Motorway R6, Pristina – Han i Elezit -60 km (Border with Macedonia) projesinin toplam maliyeti yaklaşık 700 milyon Dolar'dır. Ülkenin GSYİH'sının 4.7 milyar Euro olduğu dikkate alındığında sektörün ne kadar önemli olduğu net olarak anlaşılmaktadır.

15- İnşaat Sektörü Standartları:

Lisans Vermede Kriterlerin ve Uygulamanın Sınıflandırılması

KATEGORİLER	TEKNİK YÖNETİCİ İÇİN GEREKLİ ŞARTLAR	MAKİNE EKİPMAN İÇİN ŞARTLAR
-------------	--------------------------------------	-----------------------------

<p>1. Kazı, betonerme- kırma ve duvar işleri.</p>	<p>1. Kazı, betonerme- kırma ve duvar işleri. Aşağıdaki bölümlerin birinden mezun olmuş olmak: İnşaat, Jeodezi, Madencilik, Jeoloji ve bunlara denk olan 3 yıl çalışma tecrübeli lisans mezunu olmak.</p>	<p>En az: 1 buldozer; 1 dikenli silindir; 1 titreşimli silindir; 1 ekskavatör; 1 loder; 1 on tonluk kamyon; düzleştirmek için temel ekipmanlar; diğer ilgili ekipmanlar</p>
<p>2. Ekonomik ve sivil inşaat a. 5 kata kadar sivil inşaat – endüstriyel-turizm-tarım b. 1. 5 kata kadar sivil inşaat – endüstriyel-turizm-tarım 2. Onarım</p>	<p>2. Ekonomik ve sivil inşaat a. Mimarlık veya inşaat mühendisliği fakültesinden mezun olmuş olmak, veya 2 yıl iş tecrübeli bunlara denk lisans mezunu olmak b. 5 yıl iş tecrübeli inşaat mühendisliği fakültesinden mezun inşaatçı olmak</p>	<p>a. Temel inşaat ekipmanları; b. Temel inşaat ekipmanları, vinç kumanda merkezi</p>
<p>3. Yol İnşaatı a. Yol İnşaatı, kategori IV ve V. b. Yol İnşaatı 1. Kategori III ve II 2. Kategori I. c. Yol Sinyalizasyon Bakım İşleri ve Yol İnşaatı d. Serbest Yol İnşaatı – Havalimanı – Helikopter e. Demiryolu ve Tünel İnşaatı f. Dehliz ve Tünel İnşaatı</p>	<p>3. Yol İnşaatı a. İnşaat mühendisliği veya jeodezi fakültesinden mezun olmuş olmak veya 2 yıl iş tecrübeli bunlara denk lisans mezunu olmak b. Hidro-Teknik inşaat mühendisi, 1. 3 yıl iş tecrübesi 2. 5 yıl iş tecrübesi c. Makine-Trafik veya İnşaat mühendisi veya 5 yıl iş tecrübeli bunlara denk lisans mezunu d. İnşaat, Jeoloji, Jeodezi, Makine-Trafik mühendisi ve 5 yıl iş tecrübeli denk bölüm mezunları e. İnşaat mühendisliği fakültesinin aşağıda sayılan bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı, hidro-teknik; Maden fakültesi; Jeoloji; 5 yıl iş tecrübeli makine mühendisliği. f. İnşaat mühendisliği fakültesinin aşağıdaki bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı; Hidro-Teknik; Maden fakültesi ; Jeoloji; 10 yıl iş tecrübeli makine mühendisliği</p>	<p>a. Birinci bölüme ilaveten 1 greyder; 1 plastik ve metal titreşimli silindir; 2 adet 4 akslı taşıma kamyonu; 1 adet çözümleyici püskürtücü; 1 adet toz temizleme fırçası; asfalt kesme mekanik ekipmanı; asfalt ısıtma ekipmanı; emniyet işaretleri b. 1. a`dakilerin iki katı 2. a`dakilerin üç katı c. 3 akslı greyderli ve kar temizleme, ve donmuş solvent maddeleri yaymak için 2 adet kamyon; 2 adet kar temizleyici; 1 adet çarklı loder; 1 adet yeşil alan kesici ve temizleyici vagon ;2 adet asfalt kesici; 1 adet çözümleyici el püskürtücü; 2 adet küçük silindir 1 adet çözümleyici püskürtücü; 2 adet asfalt sıkıştırıcı 1 adet çözümleyici püskürtücü; 1 adet asfalt kırıcı ve sıkıştırıcı; 1 asfalt yayıcı; 2 adet 2 akslı kamyon; emniyet işaretleri d. Üçüncü bölüm a`dakilerin dört katı; asfalt zemini; taş kırıcı e. Üçüncü bölüm a; çeşitli çaplarda sondaj-yeraltı sondaj makinaları f. Bölüm üç e;</p>

<p>4. Demiryolu İnşaatı a. Demiryolu İnşaatı b. Demiryolu hattı ve çapraz geçiş işleri c. Sinyal ve elektrik işleri</p>	<p>4. Demiryolu İnşaatı a. İnşaat mühendisliği, Makine mühendisliği, Jeodezi, Jeoloji mühendisliği fakültesinden mezun olmuş olmak, ve 5 yıl iş tecrübesine sahip olmak b. İnşaat mühendisliği, Makine mühendisliği, Jeodezi fakültesinden mezun olmuş olmak, ve 5 yıl iş tecrübesine sahip olmak c. İnşaat mühendisliği, Makine mühendisliği – Trafik, Elektro-Teknik fakültesinden mezun olmuş olmak</p>	<p>a. Üçüncü bölüm b, 1 adet Oto – Vinç; Ön sıkıştırma ekipmanları b. Dördüncü bölüm a c. 1 adet Oto – Vinç; 1 adet 2 akslı vagon; hafif yükler taşıyıcı kamyon; emniyet işaretleri</p>
<p>5. Köprü ve Güzel Sanat İşleri a. 10 metreye kadar güzel sanat ve köprü inşaatı b. Güzel sanat ve köprü inşaatı 1. 10 metre üzeri 2. Set 3. Metal köprü</p>	<p>Köprü ve Güzel Sanat İşleri a. İnşaat mühendisliğinin aşağıdaki bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı, veya Hidro-Teknik b. İnşaat mühendisliği, Makine mühendisliği, Jeodezi fakültelerinden mezun olmuş olmak ve 5 yıl iş tecrübesine sahip olmak</p>	<p>a. Üçüncü bölüm a; 1 adet Oto – Vinç b. Üçüncü bölüm a; vinç kumanda merkezi; betonarme; diğer gerekli ekipmanlar</p>
<p>6. Nehir-Göl İnşaatı a. Hendek-Gölet-Rıhtım inşaatı b. Drenaj ve Derinleştirme işleri c. 10 metreye kadar Set inşaatı d. Yüksek Set inşaatı</p>	<p>6. Nehir-Göl İnşaatı a. İnşaat mühendisliği fakültesinin aşağıdaki bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı ve Hidro-Teknik; Jeoloji fakültesi, Jeodezi fakültesi, Makine mühendisliği, 5 yıl iş tecrübesi b. İnşaat mühendisliği fakültesinin aşağıdaki bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı ve Hidro-Teknik; Jeoloji fakültesi, Jeodezi fakültesi, Makine mühendisliği, 5 yıl iş tecrübesi c. İnşaat mühendisliği fakültesinin aşağıdaki bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı ve Hidro-Teknik; Jeoloji fakültesi, Jeodezi fakültesi, Makine mühendisliği, 5 yıl iş tecrübesi d. İnşaat mühendisliği fakültesinin aşağıdaki bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı ve Hidro-Teknik; Jeoloji fakültesi, Jeodezi fakültesi, Makine mühendisliği, 5 yıl iş tecrübesi</p>	<p>a. 2 adet buldozer; 1 adet dikenli silindir; 1 adet titreşimli silindir; 1 adet ekskavatör; 2 adet loder; 5 adet on tonluk kamyon; vinç kumanda merkezi; betonarme; Yer düzeltme temel ekipmanları ; diğer ilgili ekipmanlar b. 2 adet buldozer; 1 adet ekskavatör; 1 adet loder ;5 adet on tonluk kamyon; vinç kumanda merkezi; Yer düzeltme ekipmanları c. 2 adet buldozer; 1 adet dikenli silindir; 1 adet titreşimli silindir; 1 adet ekskavatör; 2 adet loder; 5 adet on tonluk kamyon; vinç kumanda merkezi; Yer düzeltme ekipmanları d. 2 adet buldozer; 1 adet dikenli silindir; 1 adet titreşimli silindir; 1 adet ekskavatör; 2 adet loder; 5 adet on tonluk kamyon; vinç</p>

		kumanda merkezi; Yer düzeltme ekipmanları ; diğer gerekli ekipmanlar
<p>7. Hidrolik ve Hidroteknik İnşaatı</p> <p>a. 1. Su şebekesi ve kanalizasyon inşaatı</p> <p>2. Sulama barajı ve tesis-drenaj inşaatı</p> <p>b. Hidrolik sistem koruma inşaatı</p> <p>c. Su arıtma tesisi inşaatı</p> <p>d. Boru hattı inşaatı(petrol ve gas)</p>	<p>7. Hidrolik ve Hidroteknik İnşaatı</p> <p>a. 1. İnşaat mühendisliği fakültesinin aşağıdaki bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı ve Hidro-Teknik – 1 yıl iş tecrübeli bu bölümlerden lisans mezunu olmak</p> <p>2. İnşaat mühendisliği fakültesinin aşağıdaki bölümlerinden mezun olmuş olmak: İnşaatçı ve Hidro-Teknik – 2 yıl iş tecrübeli</p> <p>b. İnşaat mühendisliği fakültesinin Hidro-Teknik bölümünden mezun olmuş olmak – 2 yıl iş tecrübesi</p> <p>c. İnşaat mühendisliği fakültesinin Hidro-Teknik bölümünden ve Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak – 5 yıl iş tecrübesi</p>	<p>a. 2 adet loder; 1 adet ekskavatör; 2 adet on tonluk kamyon; diğer ilgili ekipmanlar</p> <p>b. 2 adet loder; 1 adet ekskavatör; 2 adet on tonluk kamyon; diğer ilgili ekipmanlar</p> <p>c. Diğer ekipmanlar</p> <p>d. 2 adet buldozer; 1 adet dikenli silindir; 1 adet titreşimli silindir; 1 adet ekskavatör; 2 adet loder; 5 adet on tonluk kamyon; vinç kumanda merkezi; Yer düzeltme ekipmanları ; diğer ilgili ekipmanlar</p>
<p>8. Özel ve Güzel Sanat İşleri</p> <p>a. 1. Silo,kule,su kulesi,v.b,</p> <p>2. Metal</p> <p>b. Yerüstü ve yeraltı işleri</p> <p>c. Yerüstü ve yeraltı yalıtım işleri</p> <p>d. Özel yer işleri</p> <p>e. Kuyu – Sondaj</p> <p>1. Mühendislik ve Jeolojik</p> <p>2. Su sondajı</p>	<p>8. Özel ve Güzel Sanat İşleri</p> <p>a. 1. İnşaat mühendisliği fakültesinin İnşaatçı bölümünden mezun olmuş olmak</p> <p>2. Makine mühendisliği</p> <p>b. İnşaat mühendisliği fakültesinin İnşaatçı ve Hidro-Teknik bölümlerinden mezun olmuş olmak</p> <p>c. İnşaat mühendisliği fakültesinin Jeoloji mühendisliğinin Hidro-Teknik bölümünden mezun olmuş olmak</p> <p>d. İnşaat mühendisliği fakültesinin İnşaatçı ve Jeoloji mühendisliğinin Hidro-Teknik bölümünden mezun olmuş olmak</p> <p>e. Jeoloji mühendisliği – Hidroloji, 2 yıl iş tecrübeli</p>	<p>a. 1. Oto – Vinç, diğer ilgili ekipmanlar, 1 adet on tonluk kamyon</p> <p>2. Oto – Vinç, Temel kaynak ekipmanları , 1 adet on tonluk kamyon</p> <p>b. Enjeksiyon Ekipmanları (sondaj ekipmanı), 1 adet on tonluk kamyon</p> <p>c. Enjeksiyon Ekipmanları(sondaj ekipmanı), , 1 adet on tonluk kamyon</p> <p>d. Enjeksiyon Ekipmanları(sondaj ekipmanı), 1 adet on tonluk kamyon</p> <p>e. Sondaj ve enjeksiyon ekipmanları</p>
<p>9. Yenileme İşleri</p> <p>a. Kültürel anıt binalarının yenilenmesi</p> <p>b. Arkeoloji işlerin yenilenmesi</p>	<p>9. Yenileme İşleri</p> <p>a. İnşaat mühendisliği fakültesinin Mimarlık ve İnşaatçı bölümlerinden mezun olmuş olmak -5 yıl iş tecrübesi</p> <p>b. İnşaat mühendisliği fakültesinin Mimarlık ve İnşaatçı ve Arkeoloji</p>	<p>a. İlgili ekipmanlar, iskeleler, v.b</p> <p>b. İlgili ekipmanlar, iskeleler, v.b</p>

	bölgümlerinden mezun olmuş olmak- 5 yıl iş tecrübesi	
<p>10. Özel ve Teknolojik Tesisler</p> <p>a. Taşıyıcı ve kaldırııcı tesislerin kurulması (asansörler,yürüyen merdivenler,genel olarak taşıyıcılar)- onların bakım ve onarımı.</p> <p>b. Havalandırma – ventilasyon – termo tesislerin kurulması – onların bakımı ve onarımı</p> <p>c. Askeri, sivil, zıari tesislerde hidro-sanitary sisteminin kurulması- onların bakım ve onarımı</p> <p>d. Hidrolik ve hidro – sanitary sistemi ve kontrol sigortası kurulması – onların bakım ve onarımı</p> <p>e. Metalik-plastik-cam v.b maddelerin kurulması</p> <p>f. 1. Akustik – izolasyon – termo- hidro izolasyon- boya işleri 2. Yangınla mücadele</p> <p>g. Baskı tesislerinin kurulması – onların bakım ve onarımı</p>	<p>10. Özel ve Teknolojik Tesisler</p> <p>a. Makine mühendisliği fakültesinden mezun olmuş olmak – 5 yıl iş tecrübesi</p> <p>b. Makine mühendisliği fakültesinden mezun olmuş olmak – 5 yıl iş tecrübesi</p> <p>c. İnşaat mühendisliği fakültesinden İnşaatçı/ Hidro-teknikçi veya Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak, veya 3 yıl iş tecrübeli bu bölümlere denk lisans mezunu olmak</p> <p>d. İnşaat mühendisliği veya Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak – 3 yıl iş tecrübeli</p> <p>e. İnşaat mühendisliği veya Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak</p> <p>f. İnşaat mühendisliği veya Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak</p> <p>g. Makine mühendisliği fakültesinden mezun olmuş olmak – 5 yıl iş tecrübesi</p>	<p>Nakliye kamyonarı, kurulumda özel işler ve ilgili ekipmanlar</p>
<p>11. Enerji Üretimi Tesisi ve Dağıtım İşleri</p> <p>a. Hidrolik santral kurma – test etme</p> <p>b. Termo santral kurma – test etme</p> <p>c. Alternatif kaynaklardan enerji üretme tesisi</p> <p>d. Transformatör kabinleri – istasyonları – hatları kurma</p> <p>e. Elektrik kabinleri, telefonlar için TU hatları, radyo-telefon, sito-telefon-kurulması bakım ve onarımı</p>	<p>11. Enerji Üretimi Tesisi ve Dağıtım İşleri</p> <p>a. Elektro-Teknik fakültesi, Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak – 5 yıl iş tecrübesi</p> <p>b. Elektro-Teknik fakültesi, Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak – 10 yıl iş tecrübesi</p> <p>c. Elektro-Teknik fakültesi, Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak – 7 yıl iş tecrübesi</p> <p>d. Elektro-Teknik fakültesi, Makine mühendisliğinden mezun olmuş olmak – 5 yıl iş tecrübesi</p> <p>e. Teknik fakültenin Elektro-Teknik bölümünden mezun olmuş olmak – 5 yıl iş tecrübesi</p>	<p>Oto – Vinç, nakliye kamyonları,kamyon, diğer ilgili ekipmanlar</p>

<p>12. Servis İşleri</p> <p>a. Yeşil alan, parklar, orman parkları ile ilgili işler</p> <p>b. Kentsel alanların temizliği</p> <p>c. Cenaze işleri hizmetini yerine getirme</p> <p>d. 1. Kentsel alanların dekorasyonunun geliştirilmesi ve bakım – onarımı</p> <p>2. Şehirdeki işaretlerin ışıklandırılması</p>	<p>12. Servis İşleri</p> <p>a. Mimarlık, Ziraat fakültesinin Akronomi bölümünden mezun olmuş olmak – 5 yıl iş tecrübesi</p> <p>b. Lise ve yüksek eğitimini tamamlamış olmak</p> <p>c. Lise ve yüksek eğitimini tamamlamış olmak</p> <p>d. 1. Mimarlık fakültesinin dizayn veya benzer bölümlerinden mezun olmuş olmak</p> <p>2. Elektro – Teknik fakültesinden mezun olmuş olmak</p>	<p>a. Bir numaradakinin aynısıdır</p> <p>b. Temizlik ekipmanları</p> <p>c. Özel araç, vinç gibi ilgili ekipmanlar</p> <p>d. Bakım onarım ile ilgili ekipmanlar</p> <p>e. Şehir trafik lambalarının kurulması için özel ekipmanlar; kamyon, ilgili diğer ekipmanlar</p>
<p>13. Topo – Jeodezik İşler</p> <p>a. Topografik araştırma</p> <p>b. Mündislik tesislerinde Topo – Jeodezik</p> <p>c. Özel Jeodezik işler, destekleyici ağ bağlantısı, sürdürülebilir yer</p> <p>d. Foto – Grametrik - Kartografi</p>	<p>13. Topo – Jeodezik İşler</p> <p>a. Jeodezi fakültesinden mezun olmuş olmak – 3 yıl iş tecrübesi</p> <p>b. Jeodezi fakültesinden mezun olmuş olmak – 3 yıl iş tecrübesi</p> <p>c. Jeodezi fakültesinden mezun olmuş olmak – 3 yıl iş tecrübesi</p> <p>d. Jeodezi fakültesinden mezun olmuş olmak – 3 yıl iş tecrübesi</p>	<p>İlgili Jeodezik ekipman, düzleştirme ekipmanları, ölçüm ekipmanları</p>

16- Müşavirliğimizce Faydalı Görülen Diğer Bilgiler:

Kosova’da Şirket Kurma Prosedürü

Kosova’da şirket kurma prosedürü kolay ve hızlı bir biçimde tamamlanmaktadır. Şirket kaydı Sanayi ve Ticaret Bakanlığında yapılmaktadır. Şirket kurma prosedürü ortalama 10 gün kadar sürmektedir. Genelde mali müşavir veya avukatlar tarafından takip edilen şirket kurma maliyeti 300 – 500 € civarında olabilmektedir. Buna mali müşavir ücreti dahildir. Şirketler statüleri bakımından değişik türde olabilmektedir:

- Şahıs şirketi
- Genel ortaklık
- Limited ortaklık
- Limited Şirket
- Anonim Şirket

- Yabancı Şirketin Şubesi / Yabancı şirketlerin şubeleri yerli şirket gibi muameleye tabiidir.
- Diğer
 - Kamu sahipliği
 - Toplumsal şirket (devlet)
 - Tarım kooperatifleri
 - Özelleştirme İdaresi altındaki şirket statüsü

Yıllık cirosu 50.000 €'yu aşan şirketler kurumsal şirket olarak addedilip vergi idaresinden vergi numarasına sahip olurlar. Şahıs şirketi, genel ortaklık ve limited ortaklık şirketlerinde sahiplerin tam sorumlulukları bulunmaktadır. 50.000 €'ya kadar ciro yapan firmalar % 3-5'lük vergi dilimine tabidir. 50.000 €'nun üzerinde ciro yapan firmalar % 10 kurumlar vergisi ödemektedirler.

Limited Şirket ve Anonim Şirket'te kuruluş ve yönetim prosedürleri şöyledir:

Limited Şirket:

- Kosova'da limited şirket kurmak için 2500 (ikibinbeşyüz) Euro sermaye koymak gerekir.
- Orta büyüklükte bir şirket kategorisinde değerlendirilmektedir ve maksimum 50 ortağı olabilir.
- Şirketin limited olduğunu gösteren uzantısı SH.P.K (Shoqeria me pergjegjesi te kufizuar) şeklindedir.
- Kayıt işlemleri Sanayi ve Ticaret Bakanlığına bağlı Kosova'daki İşyerleri Kayıt Ajansında (Agjensioni për Regjistrin e Bizniseve ne Kosove - ARBK) yapılmaktadır.
- ARBK tarafından verilen formların eksiksiz olarak doldurulması gerekmektedir.
- Ek olarak şu belgeler istenmektedir:
 - Kuruluş sözleşmesi
 - Şirket tüzüğü
 - Kira kontratı
 - Nüfus cüzdanı veya pasaport fotokopisi
 - Kayıt Ofisine vergi/taksa ödendiğine dair belge

Anonim Şirket

- Kuruluşu ve yönetimi Limited şirketinki gibidir farklılık arz eden iki konu mevcuttur:
 - Kosova'da anonim şirket kurmak için 25.000 (yirmibeşbin) Euro sermaye koymak gerekir.
 - Büyük şirket kategorisinde değerlendirilmektedir ve ortaklık sayısı sınırsızdır.

Yabancı Firmaların Kosova'daki Şube Kayıtları İçin Gereken Belgeler:

1. Faaliyette olduğu ülkeden firma şubesinin açılması için Karar.
2. Yetkili/irtibat kişinin atanma Kararı ve kimlik kartının (ID) fotokopisi
3. Kosova'da şubesini açtığı firmanın fotokopi ve noterde onaylanmış sertifikası
4. Firmanın faaliyette olduğuna dair belge (noter onayı ve tercüme ile)
5. Firma tüzüğü'nün fotokopisi
6. Firma Müdürünün pasaport fotokopisi
7. Kira kontratı ve bina / ofis sahibinin kimlik kartı (ID) fotokopisi

Limited (shpk) ve Anonim Şirket (Sh. A)

Kurmak İçin Gerekli Belgeler:

1. Kira kontratı (kiraya verenin kimlik fotokopisi) veya tapu / kiraya verenini tüzel kişlik olması durumunda tüzel kişlik kayıt belgesi fotokopisi
2. Şirket sahibinin kimlik (pasaport) fotokopisi
3. Şirket kuruluş kararı veya beyanatı
4. Şirket tzg (SHPK veya Sh A – limited veya anonim) O2 L 123 Sayılı ticari Kuruluşlar Yasanın 33. maddesine göre düzenlenir.
5. A-0 Formunun doldurulması

Kosova'da Şirket kurulduktan sonra yapılması gereken işlemler:

1. Şirket adına Banka Hesabının açılması
2. Vergi numarasının alınması / (fiskal no)
3. Şirket kaşesinin yaptırılması (zorunlu değil ama uygulama açısından gerekli)
4. Bulunduğu belediyeden İŞ RUHSATININ alınması
5. Bulunduğu belediye müfettişleri tarafından teknik denetimin yapılması
6. Çalışanların emeklik fonu ve vergi ödeme kayıt işlemlerinin yapılması (alışan personel olmayıp da Şirket sahipleri kendileri çalışıyorlarsa, bu işlemleri kendilerinin adına yapmakla mükelleftirler.)
7. KDV numarasının alınması (50.000 € ve üzeri cirosu olan firmalar için)
8. Gümrük işlemleri! Firmanın kendi adına ithalat ve ihracat yapması için gümrük numarası alması gerekmektedir.

Kosova Sigorta Mevzuatı:

Kosova sigorta mevzuatına göre sigorta eşitleri ve uygulamaları:

- 1- **Zorunlu Trafik Sigortası:** trafiğe çıkan her aracın sahip olması gereken sigortadır. Ortalama prim 200 Euro'dur.
- 2- **Zorunlu Trafik Sigortası + Yeşil Kart Sigortası:** Kosova plakalı araçların Makedonya'ya girerken yaptırmak zorunda oldukları sigortadır. Sigorta prim tutarı normal zorunlu araç sigortasının %50'si kadardır. Kosova Sigorta Birliği (IAK), Kosova'ya giren yabancı plakalı araçları sınırda sigortalamaktadır (tekrar zorunlu trafik sigortasına tabi tutmaktadır).
- 3- **Araç Kasko Sigortası:** en fazla 8 yaşında olan araçlar bu sigorta kapsamından yararlanabilirler. Full kaskoda sigorta prim oranı %3.5'dir. Bu kapsama hırsızlıkta dahildir.
- 4- **Yangın Sigortası:** Prim tutarının hesaplanmasında binanın inşaat değeri ile sigorta kapsamına alınmak istenilen demirbaşların ortalama değerleri esas alınır. Prim oranı %1.5'dir. Bu sigorta kapsamına patlama, deprem, sel gibi doğal afetlerde eklenebilir. Bu durumda prim oranı ve tutarı değişir.
- 5- **Kaza Sigortası:** iş yerlerinde çalışanlar için uygulanan bir sigorta türüdür. Sigorta primi işveren tarafından ödenir. Prim oranı %2.32'dir.
- 6- **İhale Sigortası:** ihaleye katılan Şirketlerin ihale Őartlarını yerine getirmelerine yönelik bir sigortadır. prim oranı sigortalanan ihale değerinin %0.6'sıdır.

- 7- **İcra Sigortası:** İhaleyi kazandıktan sonra yapılan bir sigortadır. Her yıl değişmekle birlikte yıllık ortalama prim oranı %1.8'dir.
- 8- **Kamu Sorumluluğu ve Kişisel Sorumluluk Sigortası:** Prim hesaplamasında benzin istasyonlarında toplam depo kapasitesi esas alınır ve prim oranı %2.2'dir.
- 9- **Sağlık Sigortası:** Herkesi kapsamaktadır. Bu sigorta kapsamında olan herhangi bir kişi bütün sağlık hizmetlerinden yararlanabilir. 3 ayrı uygulaması vardır. A) Temel Sağlık Sigortası: ortalama aylık prim ödemesi 27 Avro'dur. B) Standard Sağlık Sigortası: ortalama aylık prim ödemesi 36 Avro'dur. Altın (Gold) Sağlık Sigortası: ortalama aylık prim ödemesi 64 Avro'dur. Toplam giderlerin %80'ini sigorta şirketi, %20'sini hastanın kendisi karşılar.
- 10- **Nakit Sigortası:** bu sigortadan sadece bankalar yararlanabilmektedir. Bankaların kasasındaki nakit para miktarı veya taşınan nakit para sigortalanmaktadır. Sigorta primi oranı %5'dir.
- 11- **Sosyal Sigorta:** Toplam prim oranı %10'dur. Sigorta priminin %5'i işçi, %5'i ise işveren tarafından karşılanmaktadır.

TÜRK MÜTEAHHİTLİK FİRMALARININ FAALİYETLERİ

1- Türk Müteahhitlik ve Müşavirlik Firmalarınca Kosova'da Bugüne Kadar Yapılan ve Yapılmakta Olan Faaliyetlere İlişkin Bilgiler:

2-

2010 ve 2011 Yıllarında İhale Edilen İşleri Üstlenen Türk Müteahhit ve Teknik Müşavirlik Firmalarının Unvanı, Proje Adı, Proje Değeri, İşveren İdarenin Adını Gösterir Tablo:

Firma Adı	Proje Adı	Proje Değeri (milyon \$)	İşveren Adı
Burkay İnşaat	Taşocağı Kurulması ve İşletmesi	16,2	Broje Market Sh.P.K. Bajraktari Sh.P.K
Enka İnşaat ve Sanayi A.Ş.	Kosova Otoyol Projesi No 7 Morina – Merdare 100 Km	1.000	Kosova Altyapı Bakanlığı
Limak İnşaat San. Tic. A.Ş.	Priştina Uluslararası Havalimanı İnşaatı	132	Kosova Altyapı Bakanlığı
Dekoral Alüminyum (Limak Altyüklenicisi)	Priştina Uluslararası Havalimanı Alüminyum Sistemleri Tesisi	4	Limak İnşaat San. Tic. A.Ş.
Akel Alüminyum (Limak Altyüklenicisi)	Priştina Uluslararası Havalimanı Alüminyum Sistemleri Tesisi	2,4	Limak İnşaat San. Tic. A.Ş.
Mim Müh. İnşaat (Limak Altyüklenicisi)	Priştina Uluslararası Havalimanı Çelik Montajı	5,2	Limak İnşaat San. Tic. A.Ş.
Mapet İnşaat (Limak Altyüklenicisi)	Priştina Uluslararası Havalimanı Mekanik İşleri	4,5	Limak İnşaat San. Tic. A.Ş.

San İnşaat (Limak Altyüklenicisi)	Priştina Uluslararası Havalimanı Tesisleri İnşaat İşleri	3,2	Limak İnşaat San. Tic. A.Ş.
Candaroğlu İnşaat	Mitroviça Şehrinde Cami İnşaatı	1,1	Bayrampaşa Müftülüğü Kosova/Mitroviça İslam Birliği
Flaş Ulus. Nakliyat Turizm ve Tic. Ltd. Şti.	Maden İnşaatı, Nakli, Saha, Çevre Düzenlemesi ve Taşması	6,1	TURALB LLC
Öztürk İnşaat Ltd. Şti.	Zinc Oxide (Çinko Oksit) Taşıma	135	Kostrade Sh.P.K.
İpek İnşaat	Mitroviça Alışveriş Merkezi	10,4	Mitroviça Belediyesi
İpek İnşaat	Ferizay Hemşirelik Okulu	2,3	Ferizay Belediyesi
Termo Yapı Tic. Ltd. Şti.	Yangın, Sıhhi Tesisat ve Havalandırma İşleri	0,3	German IVF Center LLC
CVS Makine İnşaat San. ve Tic. A.Ş.	Anahtar Teslim Demir Çelik Fabrikası Kurulması	63	Llamkos GalvaSteel Core Group

FİRMA SORUNLARI

1- Firmaların Genel Olarak Yaşadığı Sorunlar:

Yabancı işçi kotası:

Kosova mevzuatına göre yabancı bir firma, her iki Kosova vatandaşının karşılığında 1 yabancı işçi çalıştırabilir. Ülkenin genel bir yabancı işçi kotası bulunmaktadır. Söz konusu kota her yılın aralık ayında yeniden tespit edilir. Halihazırdaki kota 5000 işçidir. Ancak 2009'dan itibaren uygulanmaya başlayan yabancıların çalışmasına dair yasanın yürürlüğe girmesinden bu yana işçi kotasına dönük bir sorun yaşanmamıştır. Yabancı personelin çalıştırılması için çalışma izninin alınması gerekmektedir. Çalışma izni iş büroları tarafından verilmektedir. Temel şartı istihdam edilmek üzere iş bekleyen bir Kosova vatandaşının olmamasıdır. Özelde yaşanan bazı sıkıntılar haricinde yabancı bir işçinin – personelin çalıştırılması konusunda sorun yaşanmamaktadır.

Oturma izni almakta yaşanan sorunlar:

Çalışan bir kişi için oturma izni almak için, öncelikle çalışma izninin çıkartılması gerekmektedir. Çalışma izni çıkarıldıktan sonra oturma izni konusunda bir soruna karşılaşılmamaktadır.

Kalifiyeli iş gücü sıkıntısı:

Kalifiyeli iş gücü sıkıntısı çekilmektedir. Sanayileşmemiş bir ülke olan Kosova'da iş becerileri ya eski teknolojiye aittir ya da standartsız bir gelişmiştir. Bu yüzden sertifikalı iş gücü sıkıntısı çekilmektedir. Söz

konusu boşluk mesleki ara eğitim ve hizmet için eğitim mekanizmaları ile çözüme kavuşturulmaya çalışılmaktadır.

Vergiler:

Kosova'da KDV her ürün için sabit olmak üzere % 16'dır. Serbest ticaret anlaşması olmayan ülkeler için uygulanan gümrük vergisi de sabit %10'dur. Çeşitli ürünler için (alkol, sigara, akaryakıt vs.) özel tüketim vergileri uygulanmaktadır. Gelir vergisi %10, kişisel gelir vergisi (maaş ve diğer ek ücretler) % 0 ile 10 arası kademeli olarak uygulanmaktadır.

Sosyal Güvenlik Giderleri:

Kosova'da sağlık sigorta fonu bulunmamaktadır. Diğer sosyal sigorta gideri olarak emeklilik fonu yer almaktadır. Brüt maaş üzerinden %5'i çalışan %5'i de işveren olmak üzere toplam %10'luk bir ödeme yapılmaktadır.

Hak edişlerin alınamaması:

Kamu sektöründe hak edişlerin alınamaması sorunu yaşanmamaktadır. Ancak 2012 itibariyle yaşanan bütçe sorunları nedeniyle bazı ödemelerin geciktiği bilgisi mevcuttur. Özel sektörde ise teminatlı çalışmakta fayda görülmektedir.

Bankacılık sorunları:

Kosova'da üçü Türk veya Türk sermayeli olmak üzere toplam 9 banka bulunmaktadır. Bankacılık hizmetleri açısından kayda değer bir sorun görülmemektedir. Türk bankalarının teminatları da çok yaygın kullanılmamakla birlikte genel olarak bir sorun teşkil etmemektedir.

Bürokratik sorunlar:

Yabancı sermayenin bölgede karşılaştığı en büyük sorunlardan birini bürokratik olanlar oluşturmaktadır. Oturmuş bir mevzuata sahip olmayan Kosova'da sık sık yeni düzenlemeler gündeme gelmektedir. AB ile uyumlu yasaların çıkartılmasına rağmen, bir yandan bunların uygulama mekanizmaları eksikliği mevcuttur öte yandan piyasa şartlarına uygun olmayan düzenlemeler bulunmaktadır. Hal böyle olunca uygulamada ve uygulamanın denetiminde keyfi muameleler kendini göstermektedir. Yolsuzluğun en yaygın olduğu ve en basit alana kadar sirayet ettiği alan bürokratik meselelerdir.

Hukuk sisteminin işlevsizliği:

Adalet sistemi zayıf ve ağır işlemektedir. Anlaşmazlıkların çözüm yolları için tahkim gibi farklı mekanizmaların devreye sokulmaya çalışılmasına rağmen sistem tıkanmış vaziyettedir. Amerikan Ticaret Odası ve Kosova Ticaret Odası içinde iki ayrı tahkim kurulu oluşturulmuştur. Her iki tahkim kurulu da yasal olarak yetkilendirilmiştir. Tahkim kurullarının verdiği kararlar kesindir ve temyizi mümkün değildir. Mahkemelerde kararların alınma sürecinin uzunluğunun yanı sıra kararların icrasında da problemler yaşanmaktadır.

Türk müteahhitlerine karşı bakış:

Türk müteahhitlerine karşı bir önyargı söz konusu değildir. Türklerin aldıkları işi hızlı ve zamanında yaptıkları yargısı hakim olmasına rağmen, emeğin karşılığının alınamadığı ve ihalelerin alımı sürecinde yolsuzluk ihtimalinin bulunduğu görüşü hakimdir.

CEFTA Anlaşması:

CEFTA Anlaşması (Orta Avrupa Serbest Ticaret Anlaşması), üye ülkelere gümrük muafiyeti sağlaması sebebiyle Türkiye'den gelen ürünler için ödenen % 10'luk gümrük vergisi ile bir rekabet dezavantajı yaratmaktadır. (Türkiye ile Kosova arasında serbest ticaret anlaşmasının imzalanması önem arz etmektedir.)

- Türkiye ile ithalat/ihracat yapan firmaların başlıca şikayetlerinden biri Bulgaristan, Makedonya ve son olarak da Kosova sınır kapılarında yaşadıkları zorluklardır. Gümrük görevlilerinin "kontrol" adı altında TIR'lardaki malları açıp zarar vermekte bu durum da nakliye maliyetlerini artırmaktadır.
- Gümrük görevlileri Türk fatura ve gümrük beyannamelerine itimat etmemekte ve kendi cetvellerine göre TIR'lardaki yüklü mala yeniden yüksek bir değer biçmekte ve biçtikleri değere göre vergilendirme yapmaktadırlar. (Türkiye ile Kosova arasında imzalanan ve Mart 2011'de yürürlüğe giren gümrük işbirliği anlaşması ile söz konusu sorun azalmıştır.)
- Kosova ile Türkiye arasında Çifte Vergilendirme Önlenmesi Anlaşması imzalanmış ve her iki ülkenin Parlamentolarında onaylanması beklenmektedir.
- Türk işadamları dahil Türk vatandaşları vize muafiyet anlaşmasının imzalanmasına rağmen Kosova'ya girişte problemlerle karşılaşmakta hatta Türkiye'ye geri gönderilmektedir. Bu uygulama özellikle havaalanında bariz bir biçimde görülmektedir.
- Kosova Birleşmiş Milletlerce tanınmadığı için green kart belgesi (trafik sigortası) Kosova'da geçerli değildir. Bu nedenle Kosova'ya yük taşıyan araçlarımız Kosova'da tekrar trafik sigortası yaptırmak zorunda kalmaktadırlar. Bu uygulama Kosova'ya Türk ürünlerini getiren firmalara ek maliyet oluşturmaktadır. Bu da rekabet gücünü zayıflatmaktadır.
- İlaç ruhsatlarının alım prosedürü çok uzun sürmektedir. Yasal sürenin maksimum 9 ay olmasına rağmen, ilaç ruhsatlarını 2 yıldan uzun bir süre bile alamayan Türk firmaları mevcuttur. Sağlık Bakanlığı bir yönetmelik ile AB – Schengen ülkeleri ile ABD, Kanada, Japonya ve İsrail'i ithalat izninden muaf tutan bir düzenleme yapmıştır ve ithalat izin prosedürü 1 ayda tamamlanmaktadır. Türkiye'nin de bu istisna listeye dahil edilmesi büyük önem arz etmektedir. Sağlık alanındaki büyük devlet ilaç ve medikal malzeme alımlarında da bu engel ortaya çıkmaktadır.
- Yabancıların Çalışma Yasası (10.07.2009) ve Yeni İş Yasası (3.12.2010)'nın yürürlüğe girmesi ile bir yandan yeni çalışma yasası kapsamında çalışma şartlarının denetlenmesi öte yandan çalışma izinlerinin çıkarılması konusunda yoğun bürokratik prosedürler uygulanmaya başlanmıştır. Yasada öngörülen yasal süreler içinde verilen çalışma izinleri, oturma izinlerinin de alınmasını geciktirmekte ve

Türk vatandaşlarını Kosova'da kaçak ikamet eder duruma düşürmektedir. Oturmuş bir teamül olmadığı ve hukukun üstünlüğü ilkesi tam oturmadiğı için ciddi iş yapan firmalar da mağduriyet yaşamaktadır.

- Mevzuatın sürekli değişimi veya yeni kuralların eklenmesi ve teamüllerin oluşmaması tüm sektörlerde iş ve yatırım yapan firmaları zor durumda bırakmaktadır. Lisans ve ruhsat alımları konusunda sürekli yenilikler ortaya çıkmaktadır. İdari engeller özellikle alt kademelerdeki memurlarda takılmaktadır. Bu tip engellerin üstten çözüme kavuşması ama en altta kadar sirayet ettiğinin takip edilmesi gerekmektedir.

2- Sorun Yaşayan Şirketlerimizin Varsa Hukuk Danışmanlığı Hizmeti Alabileceğı Firmalar ve İletişim Bilgileri:

Kosova Avukatlar Odası:

Rr.Qamil Xoxha 10/3 10000 Prishtine / KOSOVA
Tel: 00381 38 244586; Faks: 38 243717
E-mail: info@oak-ks.org , www.oak-ks.org

SCLR Partners- Prishtina Kosovo

Address: Mother Theresa; 10000 Prishtina; Kosova
E-mail: info@sclpartners.com
dardan.shala@sclpartners.com
Tel / Fax + 381 38 227-355
Mob. + 377 (0) 45 - 607 - 777
Mob. + 377 (0) 45 - 608 - 888
Mob. + 377 (0) 45 - 609 – 999
<http://www.sclpartners.com/>

Avukat Virtyt Ibrahimaga

Tel: + 381 38 222 773
faks: + 381 38 222 709
GSM: + 377 44 166 633
virtyt.ibrahimaga@lawfirm-vi.com

BOGA

Nene Tereza str. Entry 30, No.5
Pristina, Kosovo
Tel: +381 38 223152
Fax: +381 38 223153
boga@bogalaw.com
Sokol Elmazi – country manager
selmazi@bogalaw.com
+ 377 (0) 44 200 284

Deloitte

Afrim Maloku
Tel: + 381 (0) 38 245 582
+ 381 (0) 38 245 583

Faks: + 381 (0) 38 245 584
Mobile. + 377 (0) 44 502 871
amaloku@deloitteCE.com

KLG – Kosova Legal Group

Xhevdet Shala – avukat
+ 381 (0) 38 221 333
+ 377 (0) 44 122 021
info@klg-ks.com

Kalo&Addociates Attorneys At Law

Qyteza Pejton, Str. Mujo Ulqinaku 5/1 Prishtine
Tel: +381 38 225 674
0381 38 225 798
pristina@kalo-attorneys.com

İskender Muzbeg, Avukat (Türkçe)

Tel: 00377 44 119 576

Vala Counsolting

Ariana Roxhaja
Tel: 0037744 160 030
Ariana.rozhaja@valaconsulting-ks.com

Şerafettin Ömer

Mali Müşavir (Priştina)
Tel: 0037744120 332

Deniz Kazaz

Mali Müşavir (Prizren)
Tel: 0037744 564 156

3- Müşavirliğimizce Faydalı Görülen diğer Bilgiler:

Yerli ve yabancı firmaların lisansla ilgili işlemlerde ödemesi gereken ücretler

1	Tüzel Kişilerin Lisansı	500 €
2	Tüzel Kişilerin Lisansına Eklmeler	200 €
3	Lisansın Uzatılması	150 €
4	Teknik ve Hukuk İşleri Müdürünün İlave Edilmesi ve Değiştirilmesi	50 €
5	İnşaat Şirketinin İsmi Değiştirilmesi	50 €

6	Test Laboratuvarı	500 €
7	İnşaat Ruhsatının Denklik İşlemi	500 €
8	Laboratuvarlara Yeni Ruhsat İlavesi	200 €
9	Laboratuvar Ruhsatlarının Uzatılması	150 €
10	Bilgi Verilmesi	10 €
11	Ruhsatın veya Lisansın kopyası	50 €
12	Kategori Değişirme – Silme	50 €
13	Arşivlenmiş Dökümanların Kopyası	10 €

Kosova mevzuatına göre ruhsat almış inşaat şirketleri bir hukuk müdürü, ve bir teknik müdür çalıştırmak durumundadırlar.

Görüş ve Değerlendirmeler

1- Kosova'nın Müteahhitlik Pazarı İçin Görüş, Öneri ve Değerlendirmelerimiz:

Kosova'da altyapı, enerji, dinlenme tesisi, okul, hastane, sağlık tesisleri, alışveriş merkezi, hizmet binaları, spor tesisleri projeleri firmalarımızın ilgisini çekebilir. Ülke yeniden inşa edilmekte olduğu için sektör oldukça canlıdır. Ülkenin müteahhitlik pazarında önümüzdeki bir kaç yılda firmalarımız için iş fırsatları olabilir. İhalelerin yakından takibi gerekmektedir.

2- Müşavirliğimizce Faydalı Görülen Diğer Bilgiler: -

İLGİLİ ADRESLER

-Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Firmaları İçin Önemli Olabilecek Kamu Kurum ve Kuruluşları, Dernekler, İş Örgütleri, Süreli Yayınların İletişim Bilgileri ve Web Adresleri:

Kosova Cumhuriyeti Kamu İhale Kurumu:

Adres: Bedri Pejani Nr.7 Prishtine / Kosova
Tel: 00381 38 213 709
e-mail: info.krpp@rks-gov.net web: www.krpp.rks-gov.net

Avrupa Birliği Kosova Özel Temsilciliği İhale Linki:

http://eeas.europa.eu/delegations/kosovo/funding_opportunities/contracts/index_en.htm

Kosova Yatırım Ajansı:

Adres: Muharrem Fejza Street Lagja e Spitalit 10000 Prishtine/KOSOVA
Tel: 00381 38 20036527; 00381 38 20036542; Faks: 38 212807
E-mail: info@invest-ks.org; Web: www.invest-ks.org

Kosova Özelleştirme İdaresi:

Adres: Rr.İlir Konushevci Nr.8 , 10000 Prishtine / KOSOVA
Tel: 00381 38 500400; Faks: 38 248076
E-mail: info@pak-ks.org

Prizren Belediye Başkanlığı:

Adres: Rr.Adem Jashari p.n. Prizren / KOSOVA
Tel: 00381 29 242406; 00381 29 244040 Faks: 29 242568
E-mail: info@prizreni-gov.org

Prishtine Belediye Başkanlığı:

Adres: Rr.UÇK-2-10000 Prishtine / KOSOVA
Tel: 00381 29 242406; 00381 29 244040 Faks: 29 242568
E-mail: info@prizreni-gov.org

Kosova Altyapı Bakanlığı:

Adres: Rr.İsh Ndertesa e Germise 10000 Prishtine / KOSOVA
Tel: 00381 38 20028507; 38 211546; Faks:00381 38 211545; 38 20028540
E-mail: ministria.infrastruktures@gmail.com

Kosova Avukatlar Odası:

Adres: Rr.Qamil Xoxha 10/3 10000 Prishtine / KOSOVA
Tel: 00381 38 244586; Faks: 38 243717
E-mail: info@oak-ks.org , www.oak-ks.org

Kosova Türkiye Ticaret Odası:

Adres: İmzot Nike Prella Nr.42 10000 Prishtine / KOSOVA
Tel: 00381 38 500100; 38 550101
E-mail: info@kt-to.org , www.kt-to.org

Kosova Ticaret Odası:

Adres: Rr.Nene Tereza Nr.20 10000 Prishtine / KOSOVA
Tel: 00381 38 224299; 38 780307; Faks: 00381 38 224299
E-mail: info@oek-kcc.org